

Előszó a Klubrádió Rakott c. műsorának 2001.05.26-i adásához

A Rakott felvételtől megy. Futball-félévzáró hangzik el. Befejeződtek a bajnokságok. Kiemelkedő klubcsapatok, eltérő futball-kultúrák - a Manchester United és a Barcelona - vívják még a BL-döntőt. A két futball-kultúra és -stílus összecsapása, a gigászok csatája giga-üzlet nekik és Londonnak is. A magyar válogatott is tétmérkőzéssel zárja a szezont. Időszerű a számadás, a visszatekintés. Sok az ellentmondás. Az MLSZ 1901-ben jött létre, a FIFA csupán 1904-ben. Évtizedeken át „főrbán” voltunk a világ nagyobbik részéhez képest. Ma a honi labdarúgásban kevés dolog világszínvonalú. A nemzeti válogatott 52. a ranglistán. Volt jobb és rosszabb is. Az MLSZ a sokadik szervezeti-vezetési megújulásával bajlódik. Pénz áramlik a centralizált rendszerbe, eredménye kétséges. Közgazdaságilag senkiével nem összemérhető a hivatásos futballunk. A legnagyobbak játékához képest a miénk talán csak egy lábjegyzet, felemás focicipőben. Ám ez a közeg évtizedek óta kitermel kiemelkedő játékvezetőket. Többségük a fontosabb, befolyásosabb országok ellenében is kiválóan hozta, hozza a fő meghatározást. Játékvezető= mérkőzések vezetésére képesített sportember, bíró. Egy ilyen kiemelkedően képesített és elismert sportemberrel tekintünk be a labdarúgás összefüggéseibe, bírói szemmel látható érdekességeibe, trendjébe, aktualitásaiba és jövőképebe. Nemzetközi és hazai jelenségekkel foglalkozunk. Játék is lesz. Vendég: Kassai Viktor FIFA játékvezető. Műsorvezető Kolláth György.

Adásmenet a Rakott 2011. május26-i műsorához

Jó estét kívánok! A 27. amatőr órámban köszöntöm a hallgatót. Műsorunk ma felvételtől megy. Okát a futball-záróra közelsége adja. Szokás a zanzásított adáscím. Íme, **Futball-félévzáró: kapuzárás előtt, alatt, után vagy helyett.** A sportjogban is az egymondatos szentenciát indokolás követi. A futballt gólról, azaz kapura játsszák. A kapuzárás az élemedett kor ajándéka. A kettő együtt: ma siker, holnap változókor. Kétarcúság. Egy régi sportvezető a szónoklatában Janus-arcú felkészülésről kívánt szólni. ÁNUSZ-arcút közölt, ami azért kicsit más. Május végén, június elején véget ér az európai labdarúgás szemesztere. „Diplomaosztás” következik - sokféle nézőpontból. Ezért a labdarúgás a mai adás főmenüje. Szombaton Európa két kiemelkedő klubcsapata - a Manchester United és a Barcelona - megvívja a BL-döntőt, várhatóan az év csúcsmeccsét. A két futball-kultúra és -stílus összecsapása, a gigászok csatája giga-üzlet is: nekik és Londonnak egyaránt. Egy hétre rá a magyar nemzeti válogatott is - szerényebb dimenzióban - tétmérkőzéssel zárja a szezont.

Időszerű a számadás, a visszatekintés. Bemelegítésül kezdjük néhány érdekességgel. A Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) 1901-ben jött létre, és már ekkor voltak honi bajnoki mérkőzések. A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (a FIFA) csupán 1904-ben alakult meg. Jelképes is lehet mindez. Évtizedeken át „főrbán” voltunk a futball terén Európa, s talán a világ más, nagyobbik részéhez képest. Ma a honi labdarúgásban kevés dolog világszínvonalú. Néhány szemléltetés: a nemzeti válogatott 52. a világ-ranglistán. Volt jobb és rosszabb is. Az MLSZ a sokadik szervezeti-vezetési megújulásával bajlódik. Telki imponáló, a PR javuló, de az összkép más a szövetségben, mint a szurkolók körében, vagy az objektív szakajtóban. A politika lehelete a tarkón érezhető, de a drukkeri részrehajlás árthat is. Az I. osztályú bajnokság nézettségét (momentán ez átlagban 2770 néző, mínusz 8 % az előző évhez képest) időnként a másik csatornán menő bikarodeo vagy profi box is lenyomja. Közpénz áramlik a centralizált rendszerbe, eredménye kétséges. Volt már ilyen az ezredfordulón. Közgazdaságilag senkiével nem összemérhető a hivatásos futballunk. A legnagyobbak játékához képest talán csak egy lábjegyzet a miénk, felemás focicipőben. Ide tartozhat egy ősi foci-bemondás. *Mit szeretsz legjobban a futballban? Kedden a pénztárban aláírni!* Ma van, akinek idegenlégiósként ez, vagy másnak pl. a kamu-pénz adóbevallása nehéz próba. Már talán a kis pénz, kis foci aranyigazsága sem determinálja, nem jellemzi a rendszert. Felfelé és lefelé bármi előfordulhat. Talentummal, fiatalon aki csak tud, menekül itthonról.

Ugyanakkor a magyar foci évtizedek óta kitermel olyan kiemelkedő játékvetetőt, aki abszolút Európa-kompatibilis. A teljesség igénye nélkül, bevillan néhány nagy név: Zsolt, Palotai, Puhl, Piller, Vágner és Kassai Viktor erős nemzetközi mezőnyben, a miénknél nagyobb, fontosabb, befolyásosabb ország-háttér ellenében is kiválóan hozta és hozza a lexikon fogalom-meghatározását. Íme! **„Játékvezető fn, Sp. Mérkőzések vezetésére képesített sportember, bíró.” Kassai Viktor Sportember és Bíró „SPORI”, szakmailag közel rokonlelkek vagyunk, mesterségünk címere: a gyorsreagálási szabály-tisztelet és -**

követés. Köszöntelek a stúdióban. Szervusz, köszönöm, hogy elfogadtad a meghívást. Itt kell sajnálattal bejelentenem, hogy Hajdú B István sportriporter úr is – nehéz, bonyolult előkészület után – készült ide jönni, mégsem üdvözölhetjük a stúdióban. Alkalmasint az izlandi hamu megzavarta, előbbre hozta a londoni utazását (Isa por és hamu...)?! Jó utat kívánunk Istvánnak!

Kassai Viktor úr volna látható a web-kamerán, ha éppen az „éles” stúdióban készítenénk most, másfél nappal a tényleges adásidő előtt ezt a felvételt. Igaz, a bíró sporttárs akkor sem teljes harci díszben volna látható. **Remélem, hogy a sípot, a stopperórát, de főként a piros és a sárga lapot kint hagytad a tárgyalóban.** Engem a játékevetői kellékek mindig érdekelték. Béla öcsém előbb jó futballista volt Szolnokon és Diósgyőrben, majd játékevető lett. A 96-os angliai foci-eb idején Londonban jártam. Hoztam neki egy olyan sípot, mint amelyet a fegyvertelen londoni bobby-k használnak. Földöntúli boldogsággal fogadta. Kérdések Hozzád kapásból: **Te honnan szerzed be a kellékeket? Van-e ezekben is divat? Lesz-e a bíró mozgó hirdetőoszlop? Kell-e mindkét kézre karóra? Mi van, ha eltörik vagy szétesik az asszisztens zászlója? Lehet-e egyszerre beszélni és hallgatni a fülessel, vagy külön megy az adás és a vétel? Bocsnát, de nem a sportfogadásra utaltam.** Ezzel kb. túl is vagyunk a bemelegítésen. Következik a vendég atipikus bemutatása. Kassai Viktor 35 éves sportember. 15 éves kora óta futballmeccsek tartozéka, a pályája legelején partjelző is volt. Nem volt nagyreményű focista, de korán kiemelkedő futballbíróvá vált. Az első nemzetközi mérkőzését 2003-ban vezette. Azóta oldalakat tölt meg a legnagyobb világversenyeken, mérkőzéseken való, elismert közreműködése. Hitvallása: **nem kell magas szinten rúgni a labdát ahhoz, hogy tudjuk azt, milyen érzelmek dominálnak a pályán.** Ezt én általában is kulcs-mondatnak tartom. Ugyanis a hozzáértés szerintem nem az, hogy ismerem a gerozán illatát, a bundák metodikáját vagy a focisták összes trágár nótáját és szlengjét. Hanem - a rendszer lényegének és egészének átlátásán, mozgatásán túl – a bírói kompetencia azt igényli és jelenti, hogy empátia, alázat és ezeket szolgáló szigor együtt van jelen a legjobbaknál. Addig szinte észrevétlen a bíró, míg nem kell közbeavatkoznia. De ha kell, vonakodás, félrenézés nélkül megteszi, mert csak így fair a mérkőzés, és mert ellenségeskedés és megalkuvás nélkül ő középen van. A mérkőzés és a játékosok méltóságát, rendjét, egészségét védve van jelen. Nem több, nem kevesebb a dolga és a felelőssége. Ez a legfőbb, nem az, hogy mit tud százon, mennyire ügyes lábtengőben, vagy hogy netán 5 tizenegyeséből 3-at kapus kifogna. Van a pályán egy magas, derűsen játék-központú szuverén, akivel kár, de nemigen lehet és nem is érdemes kötözködni. Ő Kassai Viktor, és asszisztensekből álló, standard gárdája. Miután a sikerek közös, hallhatnánk az asszisztensek nevét is? Őket is megilleti az elismerés.

Úgy látom, hogy ez nemzetközi meccsen rendre átjön. Hazai meccsen, a mi közegünkben néha nehezzé, esetleg vitássá válik. Kassai partner a jó játékhoz, de kellene hozzá még jó edzők, labdarúgók és tisztán látó nézők is. Odakint néha talán 6-8 fault történik egy félidő alatt. Itthon a többszöröse: gyakran méregzsákok tépik egymás mezét, reklamálnak káromkodva egy sima taccs miatt. Műsorunk bruttó 60, nettó 45 percben, négy részből áll. **Te aztán tudod, mennyi is pontosan a háromnegyed óra, ám itt nem lesz ráadás.** Mindjárt az első közszolgálati-kereskedelmi szünet következik. Ám előtte még jön egy-két gyors kérdés, hasonló választ remélve. **Hol vezetted meccset legutóbb, és mi a következő feladat? Izgulsz még? Kihagyhatatlan, aktuális, személyre szóló kérdés, egy valódi vagy álhirre vonatkozóan: igaz-e, hogy Londonban, hej, van számos...? Szoktad megnézni videóról az általad vezetett meccseket?**

Most rövid szünetet tartunk, de jövőnk vissza. Folytatódik a Rakott, Kassai Viktorral és sok futball-központú érdekességgel. **Ebben a blokkban „az ideális játékevető” helyzetét, kritériumait szedjük össze.** Bírák esetében – stadionban vagy a címer alatt, talárban a pulpituson - van néhány **etikai arany szabály. Félreértések vagy túlzó elvárások kiküszöbölésére kezdjük ezek bemutatásával és megindokolásával!** Kezdeném én, de azzal, hogy nyomban szólj közbe, ha tévútra mennék vagy személyes tapasztalat, példa ad pro és kontra érvet! Minden kérdés előszava: **igaz-e, hogy...a bíró nem vacillálhat és nem magyarázkodhat. De kuka se maradhat, ő nem csak sípjal és lapokkal kommunikál. Nem mentség az, hogy alig van idő mérlegetésre. Meccs előtt, alatt vagy után sem befolyásolható senki részéről, mégis megpróbálják, néha kikezdi. Ez magányos hős szereppel, s roppant felelősséggel jár, amit nem mindenki bír el. A jóhiszemű tévedés megfellebbezhetetlensége a játék lényege, még ha a kor vívmányai a szabályok előtt is járnak. A tv-néző, a kommentátor többet lát, ha kell 10-szer ismételve, lassítva, kikockázva, mint Te ott és akkor. Hendikep! Neked senki se szurkol, ellenben milliárdos pénzek sorsa múlhat egy-egy bakin. Ekkora „hatalma”, döntésének következménye, saját magára is szóló kihatása a demokrata világban talán senki másnak**

nincsen. Mivel egészsítenéd ki mindezt? Hallhatnánk példákat a Te praxisodból vagy másokéból?! Azután: mit ér a nyilatkozat-stop, milyenek az összeférhetlenségi-kizárási normák, létezik-e közreműködések valós vagy szürreális minősítése, kontrollja? Kin vagy min múlik, hogy hová küldenek: vezetni, nem vezekelni?! Nálatok hány korner egy tizenegyes? Egészeben véve pedig: a jó bíró születik vagy válik azzá, Te miről ismered meg ezt? Ment már el a kedved a bíraskodástól bántó beszólás vagy igazságtalan minősítés miatt? Hogyan kezeled a meccs-közbeni trágárságot? Hogy reagálsz, ha a gyepről vagy a kispadról odaszólnak: Spori, ez meg mi a túró volt? Mit tennél, ha 10 centiről a szádba üvöltene egy szimuláns? Felsegítenéd a földről Messit, Rooney-t? Hatásos és elég, ha rászólsz bármelyik nagy sztárra: no more words /egy szót se többet!/
Kedvenc csapatodról, játékosodról, edződről nem érdeklődhettek, és az is bizonyára tilos, hogy jelezd: hová mész nem szívesen fűjni? Mondhatja viszont Terád és a Te gárdádra X klub vagy vezető, hogy vétó? Korábban, egy interjúban a női futball különbségeit hangsúlyoztad, s ezért külön-külön bíraskodást láttál jónak. Ámde, ma már a férfi NBI-ben hölgyek is lengetnek, sőt meccset vezetnek: mivel jár ez, gondolom a két külön öltözöt nem számítva? Édesapád is futballbíró volt, talán az ma is: szigorúan vagy elnézően értékeli a működésedet?

Ha tévében meccset nézel, kb. hány %-ban ítélnél másként? És hogyha élőben, kinn a stadionban? Ha nézőként vagy kint, megismernek, hogyan viszonyulnak Hozzád? Eltér vajon a tegeződés-magázódás a pályán és azon kívül? Hogy van mindez? Jó bírónak lenni? Van játékvezetői sérülésveszély? Mérted-mérték már, hogy te mennyit futsz egy válogatott mérkőzésen? Bíród? Ki akarod tölteni a legmagasabb szintű bíraskodásra megadott életkori határt? Látsz már a még fiatalabbak közt majdan méltó követőre esélyest? Életkor szerint meddig is bíraskodhat az ember a legmagasabb szinten?

Ismét rövid szünetet tartunk, de jövőnk vissza. Folytatódik a Rakott, Kassai Viktor nemzetközi játékvezetővel. *A szaksajtó folyamatosan értékeli és elemzi a futball helyzetét, élenjáró tendenciáit és jövőbeni prognózisát. Bírói szemmel ilyen analízis nem vagy alig olvasható. Kevés még az is, hogy visszavonult játékvezető megírja az emlékiratát? Igaz, a túlkoros bíró valószínűleg ellenőr lesz, tehát része marad a rendszernek. Így van ez, vagy téves a meglátásom? Te készülsz majd memoárt írni a játékvezetői 30 évedről? Visszatérve a mába, szeretném, ha a két vébé között a magad szemszögéből értékelnéd a nemzetközi futball állapotát: esetleg szakmai, közgazdasági-piaci, modernizációs és más kihívásait! Hívószavak, szócikkek lehetnek ehhez: sztárgázsik, eladósodás, nézőszám, földrészek vetélkedése. Azután: hol születik, hogyan képeződik ki a modern focista, az akadémiák rendszere ma is korszerű-e még? Nézőtéri rend és biztonság, és benne a játékvezető szerepe, jogos elvárása milyen ma és lesz holnap? A futball-világban, s azon belül Európában a szerződések mennyire szentek? Használ vagy inkább árt a sportfogadás a foci minőségének, morális és üzleti rendjének? Milyen foci-stílus, -iskola vezet sikerre: a bunkerfutball céljátéka sok 0:0-lal vagy 1:0-lal, avagy a kreatív, gólra törő játék, s ha az utóbbi, nem kellene-e azt jobban segíteni? Az EL-döntő, két portugál csapat unalmas küszködése előre látható, s kicsit sem rokonszenves volt /1:0 a Portónak/.*

Technikai fejlesztés avagy szabály-korszerűsítés vajon hozna-e előre lépést: sólyomszem, taccsrúgás, nagyobb kapuméret, akármi? Más csapatsportágak kísérleteznek (kosárlabda, kézilabda, hoki, vízipóló) a megújítást kutatva, igaz, felemás eredménnyel. Mi lesz, legyen a focival? Hallhatunk az érveidhez példákat is? És e blokk végén: mi az, ami valódi könnyebbséget jelentene a bíraskodásban is? Nem okoskodnék, de kész csoda egy asszisztensnek egyszerre, azonos tized-másodperben kétfelé nézni: a passzoló játékosra és egyben a lehatáron mozgó támadóra. Reális-e a tévénezői becslésem: ti., hogy kb. 10 %-ban tévedni méltóztattok lennél, bár olykor mi is csak vonalhúzással és harmadik nézőpontból, utólag látjuk helyesen. De még akkor is ott van, hogy ha rossz pillanatban merevítik ki a képet, csalóka rögzítés jöhet. Tehát?

Ismét szünetet tartunk, a mai utolsót, de jövőnk vissza. Folytatódik a Rakott, Kassai Viktorral és a labdarúgással. *Hazatérünk ebben az utolsó blokkban. Tudom és megértem, hogy Te még 10 évig itthon is meccset vezetsz, ezért nem érdeked és nem is dolgozod a magyar futball egészét minősítgetni, pláne nem deresre húzni.* Ugyanakkor, üres vagy semleges beszélgetésnek Te sem látod értelmét, ezért érdemes megbeszélünk pár jellemző hazai vonást.

1990 óta vagy a magyar foci aktív „bírája”: ez idő alatt a világ és/vagy Európa egészéhez képest fejlődött, visszaesett vagy stagnált itthon a játék? Miért? Az idegenlégiósok beözönlése használt vagy inkább ártott a magyar élfutballnak? Ez hogyan vetíthető ki a külhoni edzők, avagy játékvezetők behívására? Szervezettségben, munkakultúrában hol tart a mi rendszerünk: legyen elég csak Közép-Kelet Európával egybevetni?! A sport jogi és igazgatási szegletét 27 éve kutatom. 10-12 éve azt láttam: a honi futball 5 válságjelet mutat. Ezek: szakmai, irányítási, közgazdasági, morális és jogi krízis. Mindegyikre anno vagy talán későbből is, súlyos példa mondható. Napihír: nagy nehezen május végén megkapják X klubnál a februári alapfizetésüket a játékosok! Ennyi?! Mi a tényleges helyzet és a jelenlegi trend szerinted? Ami tény: a legtökeerősebb magyar klub évi költségvetése talán egy európai klasszis megvásárlására volna elég. Érdeemes, és tudunk-e ezzel lépést tartani, vagy másutt, másként kell keresni a helyünket, a megoldásainkat? Igaz-e, hogy a valódi nehézség: egyidejűleg rendet tenni a lelátón, az öltözőben, a gyepen, a piacon, a sportfogadásban, a szövetségben és a magyar sport egész közállapotaiban? Valódi gazdák - igazi magántulajdonosok, hozzáértő vállalkozók, olykor válság-menedzserek - vajon képesek és készek-e erre, avagy a bűjtatott közpénzek, szerződési és adó-trükkök nagyobb ellenerők? A totóban ezt hogyan tippelnéd meg, vagy Nektek eleve tilos totózni? Fújhatjuk?!

*Adásidőnk lepergett. A játék maradt hátra. A Rakott agytorna-feladványának kérdései és megoldásai a következők: 1)Ki mondta ezt: Gyűlölöm a szabályokat és az előírásokat. Hogyan lehetnék akkor tréner? **Válasz:** Diego Maradona. 2)Hát ezt: Nem szeretem a labdarúgás verseny részét. Az egy háború, ahol az emberek rövidnadrágot viselnek. **Válasz:** Shakira, kolumbiai énekesnő. 3)És ezt: 1969-ben leszoktam az ivásról és a nőkről. Életem legszörnyűbb 20 perce volt. **Válasz:** George Best. 4)A labdajátékról szóló, legrégebbi írásos szöveg honnan és melyik időből származik? **Válasz:** I. e. 2500 körüli időkből, egy piramis halott-búcsúztató feliratának része volt.5) Honnan származik ez a definíció: futball /football/ Többféle formájú, felfújtt labdát használó, nagypályás csapatjáték. **Válasz:** Cambridge Enciklopédia (468. oldal). Jó játékot, keresést és sikeres találatokat kívánok! A leggyorsabb, perfekt megfejtő ezúttal is sportmezt nyer.*

Köszönöm, hogy itt voltál Kassai Viktor bíró úr. Együtt köszönjük meg a hallgató figyelmét, és a rádió technikai stábjából Árva Brigittának és Józsa Péternek a segítő közreműködést. Szép estét kíván: Kolláth György. Folyt-köv. június 16-án, amikor a sportélet és sportújságírás derűs, közszeretetten aktív mestere, talán doyenje: Gallov Rezső lesz vendégünk. Viszonthallásra.